

ΨΥΧΑΓΩΓΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ -ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ - ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ

LEISURE ACTIVITIES – SPORT TOURISM – EMPLOYMENT

Συγγραφέας: Λουκάς Ντούβας
Διευθυντής Ένωσης Ξενοδόχων
Αττικής – Εργαστηριακός Συνεργάτης
ΤΕΙ Αθηνών.

Author: Loukas DOUVAS
Director of Attica Hotel Association – Lecturer
of Technological Educational Institute of Athens (TEI)

Περίληψη

Ο αθλητικός τουρισμός, μετά την τέλεση των Ο.Α του 2004 στην Αθήνα, έχει προσλάβει σημαντικές κοινωνικό- οικονομικές διαστάσεις.

Οι δραστηριότητες του αθλητικού τουρισμού είναι στενά συνδεδεμένες με τις δραστηριότητες του ελεύθερου χρόνου και της αναψυχής.

Οι ψυχαγωγικές δραστηριότητες αποτελούν γενεσιουργό αιτία τουριστικής απασχόλησης. Οι δε παραγόμενες θέσεις εργασίας, εκ του αντικειμένου τους, απαιτούν εξειδικευμένη εκπαίδευση και κατάρτιση.

Οι διεθνείς αθλητικές διοργανώσεις με κορυφαία εκδήλωση τους Ο.Α, συμβάλλουν στην αύξηση των οικονομικών και τουριστικών δεικτών της χώρας όπου τελούνται, καθώς επίσης στην ενδυνάμωση της βιωσιμότητας και ανταγωνιστικότητας των εμπλεκόμενων επιχειρήσεων.

Ο αθλητικός τουρισμός και οι δραστηριότητες του ελεύθερου χρόνου, αποτελούν πεδία επιστημονικών ερευνών με στόχο την ανάπτυξη την ευημερία, τις ανταλλαγές και την ανακατανομή των θετικών αξιών μιας κοινωνίας.

Η ανάπτυξη μιας αμφίδρομης σχέσης μεταξύ αθλητισμού και τουρισμού, αποτελεί μια μελλοντική ευρωπαϊκή, ίσως και παγκόσμια πρόκληση.

Abstract

Sport tourism, after the performance of 2004 Olympic Games in Athens, has engaged important socio - economic dimensions.

The activities of sport tourism are closely connected with the leisure activities and recreation. The recreational activities constitute the ultimate cause of tourism employment. The generated places of work, from their object, require specialized education and vocational training.

The international sport hallmark events with their leading event the Olympic Games, contribute in the increase of the economic and tourism indicators of the country where they take place, as well as in the intensification of viability and competitiveness of the enterprises involved.

Sport tourism and leisure activities, constitute fields of scientific researches aiming at the growth, the prosperity, the exchanges and the redeployment of positive values of a society.

The growth of bi-directional relation between sports and tourism constitutes a future European, perhaps even global challenge.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Τα τελευταία χρόνια στη χώρα μας, οι ασχολούμενοι με το τουριστικό γίνεσθαι, όποια θέση και αν κατέχουν, προφέρουν όλο και πιο συχνά τις λέξεις εναλλακτικές μορφές τουρισμού, ήπιες μορφές τουρισμού, θεματικές μορφές τουρισμού, νέες μορφές τουρισμού.

Με τους παραπάνω προσδιοριστικούς όρους, επιχειρείται η διαφοροποίηση και ο εμπλουτισμός τουριστικών δραστηριοτήτων από εκείνες που συνάδουν με τον μαζικό τουρισμό, αλλά και τον χαρακτηρίζουν.

Ο αθλητικός τουρισμός αποτελεί εναλλακτική μορφή τουρισμού. Οι αθλητικές εκδηλώσεις αποτελούν το κίνητρο που έλκει διάφορες ομάδες ατόμων για να μετακινηθούν, είτε από το εσωτερικό της χώρας όπου τελούνται, είτε από το εξωτερικό και παράλληλα να επωφεληθούν διαφόρων δραστηριοτήτων αναψυχής.

Τέτοιου είδους αθλητικές εκδηλώσεις μπορεί να είναι οι ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ ή ένα παγκόσμιο πρωτάθλημα ποδοσφαίρου ή μπάσκετ, κ.ά, όπου ο παθητικός θεατής δοθείσης της ευκαιρίας μετατρέπεται σε ενεργό τουρίστα. Αυτή είναι η μία όψη του αθλητικού τουρισμού. Η άλλη αφορά στην εκδήλωση και ικανοποίηση των ψυχοσωματικών αναγκών, διαφόρων ομάδων ατόμων, μέσω του αθλήματος. Σε αυτή την περίπτωση παρατηρούμε την ενασχόληση του τουρίστα με κάποιο σπορ (σκι, ράφτιγκ, κλπ) σε συνδυασμό με άλλες δραστηριότητες.

Η British Tourist Authority και το English Tourist Board υποστηρίζουν ότι έως και 20% των τουριστικών ταξιδίων έχουν ως πρωταρχικό σκοπό τη συμμετοχή σε αθλητικές δραστηριότητες, ενώ μέχρι και το 50% των διακοπών περιλαμβάνουν περιστασιακή συμμετοχή σε αθλήματα.

Κατά τον Π. Λύτρα (1991) τόσο η αθλητική όσο και η τουριστική βιομηχανία στην Ελλάδα έρχονται σε άμεση συνάφεια με τον τομέα του αθλητικού τουρισμού.

Οι σχετιζόμενοι τομείς περιλαμβάνουν τουριστικούς και αθλητικούς φορείς, αθλητικά σωματεία, εταιρίες διοργάνωσης και προώθησης εκδηλώσεων, γραφεία ταξιδίων, tour operators, ξενοδοχεία και την πλήρη κλίμακα των επιχειρήσεων που προμηθεύουν αγαθά και υπηρεσίες, τόσο σε τουριστικούς, όσο και σε αθλητικούς οργανισμούς..

ΟΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΤΟΥ ΕΛΕΥΘΕΡΟΥ ΧΡΟΝΟΥ

ΟΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΕΛΕΥΘΕΡΟΥ ΧΡΟΝΟΥ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Όπως μας αναφέρει ο (Bienefeld, 1972), από τα αρχικά στάδια της βιομηχανοποίησης, οι προτεραιότητες για δραστηριότητες ψυχαγωγίας είχαν μια σημαίνουσα επίπτωση στις αγορές των Δυτικών οικονομιών.

Οι Martin και Mason (1978) υποστηρίζουν ότι ένα άτομο, πλήρους απασχολήσεως, μπορεί να επωφεληθεί ενός τετάρτου της ώρας περισσότερης ψυχαγωγίας, κατά την διάρκεια του έτους, ενώ πριν ένα αιώνα το σύνολο των ετήσιων ωρών εργασίας υπερίσχυαν κατά 75% του διαθέσιμου χρόνου ψυχαγωγίας.

Στις παραπάνω θέσεις παρατηρούμε ότι οι αναφερόμενες αλλαγές προήλθαν διότι τα άτομα συνέχισαν εκουσίως να επιλέγουν περισσότερο ελεύθερο

χρόνο ως σημαίνων στοιχείο στα ανεπτυγμένα επίπεδα της διαβίωσής τους. Ο Γ. Καρλής (2000) υποστηρίζει ότι η έννοια του ελεύθερου χρόνου δείχνει αρκετά απλή στην κατανόηση. Στην πραγματικότητα όμως, η έννοια αυτή έχει πολλές διαφορετικές σημασίες. Κατά καιρούς, έχει οριστεί διαφορετικά, από διαφορετικούς ανθρώπους σε διαφορετικές κοινωνίες. Είναι μια έννοια που προσδιορίζεται, ποικιλοτρόπως, από διαφορετικούς ερευνητές και ακαδημαϊκούς, που ασχολούνται με τον ελεύθερο χρόνο, την αναψυχή, τον αθλητισμό, τον τουρισμό, την γεωγραφία και τις περιβαλλοντικές σπουδές.

Οι Cordes & Ibrahim (1999) υποστηρίζουν ότι παρά τις διαφορετικές απόψεις που επικρατούν στην ακαδημαϊκή κοινότητα, οι περισσότεροι ειδικοί προσδίδουν στην έννοια του ελεύθερου χρόνου τρεις βασικές διαστάσεις. Η πρώτη απορρέει από την ετυμολογία του αγγλικού όρου leisure, που οι ρίζες του ανιχνεύονται στο λατινικό *licet*, που σημαίνει επιτρέπω. Σύμφωνα με αυτή την προσέγγιση, ο ελεύθερος χρόνος εμπεριέχει την έννοια της ελευθερίας και η δυνατότητα ελεύθερης επιλογής εκφράζει το ουσιαστικό νόημα.

Ο Yves Raynouard (1989) θεωρεί ότι έχουμε εισέλθει σε μια νέα ιστορικά εποχή της μείωσης του συνολικού χρόνου εργασίας. Ας προβούμε λοιπόν στην ανακατανομή του χρόνου.

ΨΥΧΑΓΩΓΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ

Με όρους της οικονομικής επιστήμης, τα άτομα εκλαμβάνονται είτε ως εργαζόμενοι, είτε ως καταναλωτές . Η ζήτηση αγαθών και υπηρεσιών στα πλαίσια του χρόνου των ψυχαγωγικών δραστηριοτήτων έχει αυξητική τάση στις αγορές των καταναλωτών. Οι Martin και Mason (1978) μας αναφέρουν ότι αυτό ίσως συμβαίνει διότι το συγκεκριμένο στοιχείο της κατανάλωσης (ψυχαγωγικές δραστηριότητες) συμβάλλει στην όλο και περισσότερο αναγνωρισμένη σημασία του οικονομικού ρόλου της ψυχαγωγίας. Στο μεγαλύτερο μέρος των Δυτικών βιομηχανοποιημένων κρατών, οι δαπάνες για ψυχαγωγία (με την ευρεία έννοια), ξεπερνούν αυτές της διατροφής και της ένδυσης.

ΨΥΧΑΓΩΓΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ

Καθόσον το κεφάλαιο του χρόνου και το επίπεδο των δαπανών για ψυχαγωγικές δραστηριότητες, έχουν αυξηθεί, ήταν φυσικό επόμενο να δημιουργηθεί ένα ευρύ φάσμα βιομηχανιών ψυχαγωγίας, καθώς και προμηθευτών με σκοπό την προμήθεια αγαθών και υπηρεσιών τα οποία χρησιμοποιούνται κατά την διάρκεια των ψυχαγωγικών δραστηριοτήτων.

Αυτό το γεγονός είχε ως αποτέλεσμα η ψυχαγωγία για πολλά άτομα να μην αποτελεί μόνο ένα τρόπο ενασχόλησης και αιτία δαπάνης χρημάτων , αλλά κυρίως μια πηγή απασχόλησης.

Για την χώρα μας δεν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία που να καταδεικνύουν τις ψυχαγωγικές δραστηριότητες ως γενεσιουργό αιτία απασχόλησης. Ο Corely (1982), μας αναφέρει στη Μεγάλη. Βρετανία έχει υπολογισθεί, κατά προσέγγιση, ότι 1.6 εκατομμύρια θέσεις απασχόλησης, περίπου το 8% του συνόλου, έχουν άμεση σχέση με την προμήθεια αγαθών και υπηρεσιών ψυχαγωγικών δραστηριοτήτων.

Κατά την περίοδο όπου σε μια χώρα καταγράφονται υψηλά ποσοστά ανεργίας, ο ρόλος των δραστηριοτήτων της ψυχαγωγίας ως πηγή θέσεων εργασίας είναι άκρως αναγνωρισμένος.

ΟΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΠΟΥ ΕΠΙΔΡΟΥΝ ΣΤΙΣ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΨΥΧΑΓΩΓΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

Το σύνολο των δαπανών που πραγματοποιούν τα άτομα για ψυχαγωγικές δραστηριότητες προσδιορίζουν τον τύπο αυτών των δραστηριοτήτων.

Σήμερα στην Δυτική Κοινωνία, τα άτομα διαθέτουν ένα μέρος του εισοδήματός τους για την αγορά οικιακών συσκευών ψυχαγωγίας, για διασκέδαση και για διακοπές μακριά από τον συνήθη τόπο διαμονής τους.

Οι χαμηλόμισθοι, καθώς και οι άνεργοι μπορούν να συμμετέχουν σε ορισμένες ψυχαγωγικές δραστηριότητες, οι οποίες μπορούν να χαρακτηρισθούν ως απλές και κλασσικές. Εξ αυτού του γεγονότος παρατηρείται μια κοινωνική διάκριση από την στιγμή που άλλα στρώματα του πληθυσμού μιας χώρας με μεγαλύτερη οικονομική άνεση μπορούν να επιδοθούν σε δαπανηρότερες ψυχαγωγικές δραστηριότητες, όπως για παράδειγμα στην επίδοση κάποιου σπορ, διακοπές εκτός χώρας, κλπ, διότι μπορούν να διαθέσουν μεγαλύτερο μέρος από το εισόδημά τους για αυτές τις δραστηριότητες.

ΜΕΘΟΔΟΙ ΠΡΟΒΛΕΨΗΣ- ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΣΤΙΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΨΥΧΑΓΩΓΙΑΣ

Όπως μας αναφέρει ο David N.G (1984) διάφορες μέθοδοι πρόβλεψης έχουν αναπτυχθεί για διάφορους τομείς της οικονομίας. Χωρίζονται σε δυο κατηγορίες: α) ποσοτικοί και β) ποιοτικοί.

Τα μοντέλα πρόβλεψης και εκτίμησης της ζήτησης για την απασχόληση στις ψυχαγωγικές δραστηριότητες, περιλαμβάνουν ποσοτικές και ποιοτικές μεθόδους οι οποίες αλληλοσυμπληρώνονται ως προς την εφαρμογή τους και είναι οι ακόλουθοι:

1) Ανάλυση παλινδρόμησης.

Η πολλαπλή ανάλυση παλινδρόμησης χρησιμοποιήθηκε συχνά στην διερεύνηση των ψυχαγωγικών δραστηριοτήτων για προβλέψεις, από το 1960. Κατ' ουσία, η πολλαπλή εξίσωση παλινδρόμησης αναπτύσσεται κατά τέτοιο τρόπο, ώστε να προσδίδει την καλύτερη δυνατή πρόβλεψη σχετικά με την ζήτηση απασχόλησης υπηρεσιών ψυχαγωγίας, βασισμένη στο αισιόδοξο αποτέλεσμα του συνδυασμού απόδοσης των ανεξάρτητων μεταβλητών.

Οι συντελεστές παλινδρόμησης προσδίδουν την αναγκαία σημασία ως προς την πρόβλεψη του απαιτούμενου αριθμού απασχολούμενων στις υπηρεσίες ψυχαγωγίας. Έτσι η εξίσωση προσλαμβάνει τον βασικό της τύπο:

$$Y' = a + b_1x_1 + b_2x_2 + \dots b_kx_k$$

όπου Y' = εξαρτημένη μεταβλητή

X_k = οι ανεξάρτητες μεταβλητές

b_k = οι συντελεστές παλινδρόμησης

2) Η υποκειμενική – αντικειμενική μέθοδος

Η υποκειμενική – αντικειμενική μέθοδος χρησιμοποιείται για τον προσδιορισμό των μελλοντικών αναγκών απασχόλησης στις υπηρεσίες ψυχαγωγίας, στο έτος στόχο.

Μια αντικειμενική ανάλυση των δεδομένων θα μπορούσε προφανώς να βοηθήσει στην κατανόηση της περιγραφής των αναγκών απασχόλησης στις υπηρεσίες ψυχαγωγίας, στα έτη στόχο.

Η υποκειμενική – αντικειμενική μέθοδος μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως συμπληρωματική σε τεχνικές πρόβλεψης ως βραχυπρόθεσμο εργαλείο πρόβλεψης, προσδίδοντας χρήσιμες πληροφορίες αφορούσες στην κατάσταση της απασχόλησης των υπηρεσιών της ψυχαγωγίας, στο εγγύς μέλλον.

3) Η μέθοδος “ Delphi”.

Αυτή η μέθοδος χρησιμοποιείται για να προβλέψει τα αποτελέσματα εξειδικευμένων μακροπρόθεσμων γεγονότων και κατά συνέπεια και των αναγκών ζήτησης απασχόλησης για υπηρεσίες ψυχαγωγίας.

ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΟΥ ΑΘΛΗΤΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Τουρισμός και αθλητισμός στη διάρκεια των τελευταίων πενήντα χρόνων ακολουθούν μια παράλληλη πορεία ανάπτυξης, αποτελώντας ταυτόχρονα και τις δυο μαζικότερους κοινωνικούς θεσμούς της διεθνούς κοινότητας. Πρόκειται για μια αναπτυξιακή πορεία της οποίας το εύρος-από ότι καταφαίνεται από τα διεθνή στατιστικά στοιχεία- πρόκειται να ενταθεί ακόμη περισσότερο στη δεκαετία που μόλις ξεκίνησε, αλλά και στις επερχόμενες δεκαετίες (Λύτρας Π. 2002).

Η ιδιαίτερη κινητικότητα που παρατηρείται τον τελευταίο καιρό στη χώρα μας και που αφορά θέματα αθλητικού τουρισμού, βασίζεται στο γεγονός ότι γίνεται αντιληπτό ολοένα και περισσότερο πως η ανάπτυξή του, όπως άλλωστε και η ανάπτυξη άλλων εναλλακτικών μορφών τουρισμού, είναι δυνατόν να συμβάλει στην προσπάθεια επιμήκυνσης της τουριστικής περιόδου.

Η συγκρότηση του σύγχρονου εθνικού κράτους με την πανσπερμία των θεσμών του, αλλά και την αντίστοιχη οργάνωση της διεθνούς κοινότητας ταυτόχρονα στην εποχή της «παγκοσμιοποίησης» που διανύουμε, έχουν αναγάγει ορισμένους θεσμούς- όπως τον τουρισμό και τον αθλητισμό- σε μείζονες μαζικούς θεσμούς (Γλύνια Ε., Λύτρας Π., Μάρας Δ. 2004).

Οι δυνατότητες ανάπτυξης του αθλητικού τουρισμού στη χώρα μας ενισχύθηκαν σημαντικά μετά την τέλεση των ΟΛ. ΑΓΩΝΩΝ του 2004. Μία παράμετρος που ενισχύει την ανάπτυξη του αθλητικού τουρισμού είναι η παράδοσή μας. Όπως είδαμε εισαγωγικά, ο αθλητικός τουρισμός χαρακτηρίζεται ανάλογα με διάφορα κίνητρα που έχουν αμφίδρομη σχέση. Με άλλα λόγια με κίνητρο τον αθλητισμό ή τις αθλητικές δραστηριότητες, δυνάμεθα παράλληλα να ασχοληθούμε με τον τουρισμό, την αναψυχή και την ψυχαγωγία. Με κίνητρο τον τουρισμό και τις δραστηριότητές του, δυνάμεθα παράλληλα να ασχοληθούμε με τον αθλητισμό ή να επιδοθούμε σε αυτόν. Πιο αναλυτικά, μπορούμε να διακρίνουμε τις εξής περιπτώσεις:

1. Εξετάζοντας την περίπτωση που έχει σχέση με την ευκαιριακή ενασχόληση ενός τουρίστα με ένα οποιοδήποτε σπορ, ο οποίος επιλέγει

για την παραμονή του ένα ξενοδοχειακό κατάλυμα , πρέπει να λάβουμε υπόψη μας πως απαιτείται ένας ικανός αριθμός αποφάσεων , καθώς και ανάλογη προβολή.

Έτσι λοιπόν σε πολλά ξενοδοχεία , στα πλαίσια της προσφοράς, δημιουργούνται εγκαταστάσεις αθλοπαιδιών (μπάσκετ, τένις) οι οποίες δεν απαιτούν μεγάλες επιφάνειες καθώς επίσης και ναυταθλητικές εγκαταστάσεις (ιστιοπλοία, θαλάσσιο σκι). Πέραν αυτού απαιτείται και κάποια σχετική έρευνα, στα πλαίσια της ζήτησης, για να μπορέσουμε να ανακαλύψουμε τις αθλητικές προτιμήσεις των τουριστών και να προσαρμόσουμε ανάλογα τις αθλητικές εγκαταστάσεις μιας ξενοδοχειακής μονάδας.¹ Οι κάτοικοι των Ευρωπαϊκών κυρίως κρατών, αφιερώνουν αρκετό χρόνο στην ατομική τους υγεία και κατά κανόνα στην άθληση. Ορισμένες ομάδες ατόμων από αυτά τα κράτη, επιλέγουν τον τόπο των διακοπών τους με μοναδικό κριτήριο ένα από τα αγαπημένα τους σπορ. Αυτές λοιπόν οι ομάδες ατόμων συγκροτούν μια ειδική κατηγορία τουριστών, τους αθλητικούς τουρίστες. Τα σπορ στα οποία επιδίδονται αφορούν είτε τις θαλάσσιες περιοχές, είτε τους ορεινούς ή ημιορεινούς όγκους.

Σε ό,τι αφορά στη θάλασσα, οι ενδιαφερόμενοι επιδίδονται στην ιστιοσανίδα, την ιστιοπλοία, το θαλάσσιο σκι, τις καταδύσεις, κ.ά.. Για παράδειγμα στην Αττική, η περιοχή του Σχοινιά έλκει μεγάλο αριθμό επισκεπτών οι οποίοι επιδίδονται στην ιστιοσανίδα.²

Σε ό,τι αφορά στο βουνό, οι αθλητικοί τουρίστες αρέσκονται σε σπορ όπως η ορειβασία, το παραπέντε, το ανεμόπτερο, το καγιάκ, το σκι, το ποδήλατο βουνού, κ.ά. Σε πολλές περιπτώσεις η ανάπτυξη του αγροτουρισμού με τις υποδομές του, έρχεται ως αρωγός στην ανάπτυξη του αθλητικού τουρισμού.

2. Μια άλλη περίπτωση αθλητικού τουρισμού αποτελεί η ανάπτυξη των αθλητικών προπονητικών κέντρων. Η τουριστική τους σπουδαιότητα έγκειται στο γεγονός ότι εκτός από τους ίδιους τους αθλητές, οι συνοδοί τους μπορούν να ασχοληθούν με διάφορες τουριστικές δραστηριότητες.

Τα ΚΕ.Π.Α.Τ μπορούν να ιδρύνονται μόνο από ξενοδοχειακές επιχειρήσεις στα πλαίσια βελτίωσης της λειτουργίας των ξενοδοχειακών τους μονάδων.³

ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΑΣ

Ο τουρισμός περιπέτειας αποτελεί δραστηριότητα του αθλητικού τουρισμού. Τα ονομαζόμενα σπορ περιπέτειας, έχουν σχέση είτε με το υγρό στοιχείο, όπως π.χ το ράφτινγκ ή το καγιάκ, είτε με το στερεό στοιχείο, όπως π.χ η αναρρίχηση σε βράχο ή βουνό ή ακόμη με τον αέρα, όπως π.χ το παραπέντε, το αλεξίπτωτο, κ.ά.

. Από σχετικές έρευνες που πραγματοποιήθηκαν στην Νέα Ζηλανδία, βρέθηκε πως η ικανοποίηση από υπαίθριες δραστηριότητες επηρεάζει και ενισχύει την πιθανότητα στο να συστήνεται η Νέα Ζηλανδία από τους διεθνείς επισκέπτες ως προορισμός διακοπών. Κατ' αυτόν τον τρόπο η συνεχιζόμενη ικανοποίηση

¹ Όπως γίνεται αντιληπτό, αναφερόμαστε σε ξενοδοχειακές μονάδες τύπου resort εποχικής λειτουργίας.

² Ως γνωστόν η προαναφερόμενη περιοχή είχε επιλεγεί από την Ολυμπιακή Επιτροπή για την τέλεση των αγώνων της κωπηλασίας.

³ Προκειμένου οι εν λόγω εγκαταστάσεις να υπαχθούν στο καθεστώς κινήτρων του Αναπτυξιακού Νόμου 2601/98 πρέπει να πληρούν προδιαγραφές οι οποίες καθορίζονται με κοινές Υπουργικές αποφάσεις.

των επισκεπτών από τις εμπειρίες τους εδραιώνεται και παράλληλα ενισχύει την μελλοντική ζήτηση για αυτά τα αθλητικά / τουριστικά προϊόντα.⁴

Ένα μοντέλο αξιολόγησης της εμπειρίας από τον τουρισμό περιπέτειας χρησιμοποιήθηκε πρόσφατα για να αναπτύξει το σκεπτικό και να αξιοποιήσει τις ευαισθησίες (ψυχολογική κατάσταση) των συμμετεχόντων στις δραστηριότητες ψυχαγωγίας του τουρισμού περιπέτειας.⁵

Καθώς τα σπορ περιπέτειας επιδρούν σε διάφορα στάδια, στην ψυχολογία του ατόμου, μπορούμε να τα διακρίνουμε ως εξής:

- Το πρώτο στάδιο αφορά στο χρονικό διάστημα πριν από την εξάσκηση κάποιου σπορ περιπέτειας.
- Το δεύτερο στάδιο αφορά στην διάρκεια του σπορ
- Το τρίτο στάδιο αφορά στο χρονικό διάστημα μετά την εξάσκηση του σπορ.

Σχηματικά τα παραπάνω στάδια , μπορούμε να τα παρουσιάσουμε ως εξής:

Σχήμα 1. Τουρισμός περιπέτειας. Το ψυχολογικό πλαίσιο αξιολόγησης

Πριν από την περιπέτεια ➡ Αναμενόμενα από την περιπέτεια
(π.χ τραυματισμός, ασφάλεια, καθοδήγηση)

Κατά τη διάρκεια της περιπέτειας ➡ Εμπειρία της περιπέτειας
(π.χ αμφίδρομη επίδραση του κινδύνου και αποτελέσματος σε κάποιο ιδιαίτερο σημείο της πρόκλησης)

Μετά την περιπέτεια ➡ Αποτελέσματα (π.χ ικανοποίηση, ολοκλήρωση)

Το παραπάνω σχήμα προσφέρεται ως παραστατικό μοντέλο κάποιων αξιολογών θεωρητικών επιρροών αναφορικά με τους συμμετέχοντες στις εμπειρίες της περιπέτειας. Εντούτοις το παραπάνω σχήμα δεν δύναται να προσδιορίσει την δυναμική φύση κάποιας εμπειρίας από τον τουρισμό περιπέτειας. Εν κατακλείδι , όπως προέκυψε από σχετική έρευνα, η ικανοποίηση των ενασχολούμενων η οποία απορρέει από την εμπειρία τους στον τουρισμό περιπέτειας, κατά ένα μέρος βασίζεται στο κατά πόσο ή όχι οι προσδοκίες τους πραγματοποιήθηκαν.⁶

ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΑΘΛΗΤΙΚΕΣ ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ

ΟΡΓΑΝΩΣΗ

Αναμφισβήτητα, η διοργάνωση των Ολυμπιακών Αγώνων, αποτελεί κορυφαίο αθλητικό γεγονός παγκοσμίου εμβέλειας.. Ο τουρισμός είναι ένας από τους

⁴ Danaher & Arweiler (1966).

⁵ Floyd (1997).

⁶ Ryan (1995)

μεγάλους κερδισμένους των αγώνων καθόσον οι οικονομικές τους επιπτώσεις συμβάλλουν στην αύξηση του τουριστικού ΑΕΠ, στην αύξηση της τουριστικής απασχόλησης (κύριας, δευτερεύουσας, προσωρινής), στην αύξηση του τουριστικού ρεύματος προς την χώρα, στην αύξηση του τουριστικού συναλλάγματος. Τα ίδια οφέλη μπορούν να προκύψουν και από την διοργάνωση κάποιου άλλου κορυφαίου αθλητικού γεγονότος, όπως ένα παγκόσμιο πρωτάθλημα ποδοσφαίρου.

Η διοργάνωση των οποιωνδήποτε αγώνων χωρίζεται σε τρεις περιόδους:

- στην περίοδο πριν την τέλεση των αγώνων
- στην περίοδο κατά την τέλεση των αγώνων
- στην περίοδο μετά την τέλεση των αγώνων

Σε ό,τι αφορά στους Ολυμπιακούς Αγώνες που τελέστηκαν στη χώρα μας το 2004, η περίοδος πριν την τέλεση των Αγώνων είχε σχέση με τις εκδηλώσεις της Πολιτιστικής Ολυμπιάδας.

Κύρια έμφαση δόθηκε στην αναμενόμενη αύξηση της άμεσης και παρακινούμενης διεθνούς τουριστικής ζήτησεως.⁷

Έτσι από σχετική μελέτη προκύπτει πως την περίοδο των αγώνων η συντριπτική πλειοψηφία των επισκεπτών ήταν είτε φίλαθλοι σε αριθμό κατά προσέγγιση 50 χιλιάδες, είτε παρακινούμενοι επισκέπτες σε αριθμό κατά προσέγγιση 60 χιλιάδες.

Θα πρέπει να τονίσουμε πως οι φίλαθλοι αποτελούν μια άλλη περίπτωση αθλητικών τουριστών οι οποίοι μετακινούνται αποκλειστικά και μόνο για την παρακολούθηση των Αγώνων.

Σε ό,τι αφορά στα οφέλη για την μετά την τέλεση των Αγώνων περίοδο, από την ίδια μελέτη προκύπτει πως το σύνολο των παρακινούμενων τουριστών που θα επισκεφτούν την χώρα μας την περίοδο 1998- 2011 ανέρχεται σε 6 εκατομμύρια ή κατά μέσο ετήσιο όρο 440 χιλιάδες επιπλέον διεθνείς επισκέπτες.

Εκτός όμως από την σπουδαιότητα των Ολυμπιακών Αγώνων, υπάρχουν και άλλες διοργανώσεις των οποίων η σπουδαιότητα έχει θετικές επιπτώσεις για τον τουρισμό της διοργανώτριας χώρας. Για παράδειγμα το παγκόσμιο πρωτάθλημα ποδοσφαίρου που διεξήχθη στην Γαλλία το καλοκαίρι του 1998, απετέλεσε παράλληλα ένα μεγάλο τουριστικό "ραντεβού".

Οι πρώτοι αγώνες διοργανώθηκαν κατά τέτοιο τρόπο ούτως ώστε κάθε φίλαθλος που ακολουθούσε το Εθνικό του συγκρότημα, να μπορούσε εκ παραλλήλου να ανακαλύψει το λιγότερο τρεις διαφορετικές πόλεις. Στο δε μεσοδιάστημα της μη διεξαγωγής των 64 αγώνων, οι 350 χιλιάδες επισκέπτες είχαν την ευκαιρία να κάνουν τουρισμό. Για αυτό φρόντισαν οι ιθύνοντες του τουρισμού των 10 πόλεων όπου διεξήχθησαν οι αγώνες αφού σχημάτισαν ένα κοινό κεφάλαιο διαχείρισης της τάξης των 900 χιλιάδων Γαλλικών Φράγκων. Έτσι κάθε πόλη είχε να προσφέρει χιλιάδες ευκαιρίες ψυχαγωγίας όπως μουσικές βραδιές, εκθέσεις, γαστρονομικές θεματικές βραδιές κλπ. Ο στόχος ήταν ένας: να παροτρύνουν τους επισκέπτες να παρατείνουν όσο το δυνατόν περισσότερο την παραμονή τους στη χώρα καθώς επίσης να αναχωρήσουν με τις καλύτερες αναμνήσεις και όχι μόνο αθλητικές.

⁷ Η άμεση ζήτηση αφορά τα άτομα που επισκέφθηκαν την Αθήνα αποκλειστικά για τους αγώνες, είτε πριν από αυτούς, είτε κατά την διάρκεια αυτών. Η παρακινούμενη ζήτηση αφορά στους διεθνείς τουρίστες που θα έλθουν στην Ελλάδα λόγω της προβολής που θα τύχει η Αθήνα λόγω της τέλεσης των Αγώνων.

Όπως μας αναφέρει ο B. Faulkner(1993) σημαντικά διεθνή αθλητικά γεγονότα, πολιτιστικά και άλλα είχαν την τάση να οργανωθούν χωρίς αρχικά να έχουν κάποιο τουριστικό χαρακτήρα. Στην πορεία όμως όλες αυτές οι διοργανώσεις απεδείχθησαν κινητήριος δύναμη για την τουριστική ανάπτυξη. Αναδεικνύοντας τους δεσμούς μεταξύ των μεγάλων αθλητικών γεγονότων (hallmark events) και του τουρισμού, η διοργάνωση των μεγάλων αθλητικών γεγονότων αποτελεί σπουδαίο μέρος των στρατηγικών του τουριστικού μάρκετινγκ για την διοργανώτρια χώρα.

Όπως επισημαίνουν οι Bucher & Bucher (1974) τα οργανωμένα αθλητικά γεγονότα, προσφέρουν περισσότερες ευκαιρίες για την αθλητική βιομηχανία και τις κυβερνήσεις, προκειμένου να επικεντρωθούν στην αύξηση του τουριστικού δυναμικού απ' ότι οι δραστηριότητες αναψυχής και περιπέτειας, όσο σημαντικές και αν είναι αυτές.

ΧΟΡΗΓΙΕΣ

Με τον όρο χορηγία εννοούμε την οργάνωση, τον προγραμματισμό, την εκτέλεση και τον έλεγχο όλων των ενεργειών διάθεσης οικονομικών πόρων ή παροχών σε είδος, σε επιχειρήσεις, ομάδες, οργανώσεις του αθλητικού και τουριστικού τομέα, έχοντας ως στόχο την παγίωση μιας επικοινωνιακής πολιτικής. Η διαδικασία της χορηγίας (sponsoring) είναι ευρέως εφαρμοσμένη κατά την τέλεση μεγάλων αθλητικών γεγονότων (mega events).(Ντούβας 2000)

Κατά τις εκτιμήσεις του Διεθνούς Συμβουλίου για τον Αθλητικό Τουρισμό, το μερίδιο του αθλητικού τουρισμού σε διεθνή κλίμακα ανέρχεται σε ποσοστό 32% της συνολικής τουριστικής αγοράς. Το γεγονός αυτό σημαίνει αύξηση του κύκλου εργασιών και των εσόδων για τους εμπλεκόμενους στην εν λόγω δραστηριότητα.

Οι χορηγίες δεν εφαρμόζονται από το σύνολο των επιχειρήσεων ή των διαφόρων φορέων. Όσοι όμως, έχουν επιλέξει να εφαρμόσουν αυτό τον τρόπο επικοινωνίας αποσκοπούν σε συγκεκριμένους στόχους, όπως:

- Οικονομικούς / Εμπορικούς: αύξηση του κύκλου εργασιών καθώς και του μεριδίου στην αγορά.
- Μη εμπορικούς: Βελτίωση κύρους, καθιέρωση μιας φιλανθρωπικής εικόνας στο κοινό (Ντούβας 2000).

Στον πίνακα που ακολουθεί μπορούμε να δούμε ποια είναι τα αθλήματα που κατέχουν το μεγαλύτερο μερίδιο στον τομέα των χορηγιών, σε διάφορα Ευρωπαϊκά κράτη.

Πίνακας 2. Τα κυριότερα χορηγούμενα αθλήματα.

ΧΩΡΑ	ΓΑΛΛΙΑ	ΓΕΡΜΑΝΙΑ	ΑΓΓΛΙΑ	ΙΤΑΛΙΑ
	Αγώνες αυτοκινήτου	Αγώνες αυτοκινήτου	Αγώνες αυτοκινήτου	Αγώνες αυτοκινήτου
	Αγώνες ποδηλάτου	Ποδόσφαιρο	Ποδόσφαιρο	Ποδόσφαιρο
	Ιστιοπλοία	Ιππασία	Τένις	Αγώνες ποδηλάτου
	Ποδόσφαιρο	Τένις	Κούρσες αλόγων	Τένις
	Σκι	Σκι	Ιστιοπλοία	Βόλεϊ

ΠΗΓΗ: GIRAL, S.A- GENEYH

Από τον παραπάνω πίνακα διαπιστώνουμε ότι τα μηχανοκίνητα αθλήματα, καθώς και το ποδόσφαιρο κατέχουν τις πρώτες θέσεις επιλογής χορηγιών.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Η ΑΞΙΑ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Ο αθλητικός τουρισμός αποτελεί επίσης και αντικείμενο ειδικών σπουδών που στοχεύουν στην ανάδειξη εξειδικευμένων στελεχών που θα μπορούν να ανταποκριθούν στις ανάγκες ανάπτυξής του.

Στα ξένα εκπαιδευτικά ιδρύματα, το εκπαιδευτικό προσωπικό είναι εξειδικευμένο στα εξής αντικείμενα: ψυχαγωγία, δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου, μάνατζμεντ των σπορ, σπορ, τουριστικό μάνατζμεντ, φιλοξενία, φυσική αγωγή, αθλητικός τουρισμός. Η ειδικότητα στον αθλητικό τουρισμό παρέχεται σε επίπεδο Bachelor, Master, Doctorate.

Οι εκπαιδευόμενοι έχουν την δυνατότητα, εκτός από τις γενικές γνώσεις στο αντικείμενο του αθλητικού τουρισμού, να αποκτήσουν και ειδικές γνώσεις που απαιτούνται από διάφορα σπορ, όπως σκι, κλπ. Τα Πανεπιστημιακά ιδρύματα αναγνωρίζουν την σπουδαιότητα του αθλητικού τουρισμού, ιδιαίτερα τα τελευταία χρόνια, καθώς και την αναγκαιότητα της προετοιμασίας ικανών στελεχών για την βιομηχανία του αθλητικού τουρισμού, και εμπλουτίζουν τα ακαδημαϊκά τους προγράμματα με εξειδικευμένη ύλη που αφορά στον αθλητικό τουρισμό, σε όλα του τα επίπεδα.

Σε διάφορα Πανεπιστημιακά ιδρύματα έχουν δημιουργηθεί εργαστήρια που αφορούν στην αναψυχή, τα σπορ και το τουρισμό, όπως για παράδειγμα αυτό του Πανεπιστημίου Connecticut των Η.Π.Α όπου γίνονται εμπειριστατωμένες μελέτες και μάλιστα σε επίπεδο μοντέλων προβλέψεων αποτελεσμάτων αθλητικών δραστηριοτήτων.⁸

Στη χώρα μας, αρχίζουν να γίνονται κάποια βήματα για την υπαγωγή ειδικοτήτων άθλησης και αναψυχής στα Τμήματα Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού. Η όλη προσπάθεια βρίσκεται σε εμπειρικό στάδιο.⁹

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

ΘΕΩΡΗΤΙΚΑ ΜΟΝΤΕΛΑ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ

Η επακριβής εκτίμηση των οικονομικών επιπτώσεων είτε από την οργάνωση σπουδαίων αθλητικών γεγονότων, είτε από την ανάπτυξη και πρακτική κάποιου σπορ, σε κάποια δεδομένη γεωγραφική επικράτεια, αποτελεί αντικείμενο διάστασης απόψεων για τους οικονομολόγους.

Δυο κυρίως σημεία αποτελούν το αντικείμενο της διαφωνίας: πρώτον η μέθοδος που θα πρέπει να χρησιμοποιηθεί για την εξαγωγή συμπερασμάτων και δεύτερον η διάσταση των αποτελεσμάτων. Η επιλογή του κατάλληλου

⁸ Βλέπε ανάλυση χρονολογικών σειρών (ARIMA) των A. Yannaki & M Selby

⁹ Με πρωτοβουλία ομάδας του Τομέα Φυσικής Δραστηριότητας και Αναψυχής του ΤΕΦΑΑ/Α.Π.Θ, διοργανώθηκε στα πλαίσια της ΦΙΛΟΞΕΝΙΑ 2000, στρογγυλή τράπεζα με τίτλο: ANIMATION ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΩΝ, ένα νέο επάγγελμα στο τουριστικό περιβάλλον. Τα ΤΕΦΑΑ προγραμματίζουν να προσαρμόσουν τα προγράμματά τους σε ειδικότητες άθλησης και αναψυχής και ανταλλάσσουν απόψεις με ειδικούς σχετικά με την οργάνωση και διοίκηση αναψυχής στο ξενοδοχειακό περιβάλλον. Εφημερίδα ΕΧΠΡΕΣ (30/11/00).

χώρου για την οργάνωση και διεξαγωγή ενός αθλητικού γεγονότος, αποτελεί τη βάση για την εκτίμηση των οικονομικών επιπτώσεων. Ο χώρος που δεν είναι ουδέτερο στοιχείο, επηρεάζει τις μεταβλητές που χρησιμοποιούνται από διάφορα μοντέλα. Σε σχέση λοιπόν με τον παράγοντα " μέγεθος χώρου", οι γεωγραφικές περιοχές στις οποίες διοργανώνονται αθλητικές εκδηλώσεις, χωρίζονται σε μεγάλης εμβέλειας και μικρής εμβέλειας.

Σε ό,τι αφορά στις μεγάλης εμβέλειας όπως π.χ η Καλιφόρνια για την αποτίμηση των οικονομικών επιπτώσεων από την διοργάνωση των Ολυμπιακών Αγώνων απαιτούνται μακροοικονομικά μοντέλα (μέθοδος εισροών-εκροών, μοντέλο Leontief, πολλαπλασιαστής εξωτερικού εμπορίου...). Οδηγούμεθα στα μακροοικονομικά μοντέλα ανάλυσης διότι τέτοιου είδους γεωγραφικές περιοχές αποτελούν μια ολοκληρωμένη οικονομική δομή διαθέτοντας σχετική αυτονομία λειτουργίας και υψηλού βαθμού ενδοβιομηχανικές ανταλλαγές.

Σε ό,τι αφορά στις μικρής εμβέλειας, όπως π.χ πόλεις με μέσο πληθυσμό των οποίων η οικονομική δομή δεν συγκρίνεται με αυτή των μεγάλων γεωγραφικών περιοχών, για την αποτίμηση των επιπτώσεων από την διοργάνωση των Ολυμπιακών Αγώνων χρησιμοποιούνται διαφορετικά θεωρητικά μοντέλα που αναφέρονται κυρίως στην οικονομική ανάπτυξη τοπικού χαρακτήρα με κύριες μεταβλητές την απασχόληση και το εισόδημα.

Στη διοργάνωση σπουδαίων αθλητικών εκδηλώσεων σε μικρού μεγέθους γεωγραφικές περιοχές, ελλοχεύει ο κίνδυνος υψηλών οικονομικών διαρροών, εκτός τοπικού επιπέδου, οι δε οικονομικές επιπτώσεις να είναι χαμηλού μεγέθους.(π. χ Χειμερινοί Ολυμπιακοί στην Albertville & Savoie της Γαλλίας).

Κατά τους Burns και Mules, Lunch και Jensen(1986) γενικώς οι οικονομικές επιπτώσεις των μεγάλων αθλητικών γεγονότων απορρέουν από τρεις πηγές:

- δαπάνες επισκεπτών από άλλες περιοχές
- δαπάνες για την δημιουργία υποδομών
- δαπάνες από τους οργανωτές για την παροχή υπηρεσιών

ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΑΘΛΗΤΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ.

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ

Η διοργάνωση μεγάλων αθλητικών γεγονότων έχει άμεσες και θετικές επιπτώσεις στην ξενοδοχειακή βιομηχανία της περιοχής όπου τελούνται.

Μια πρόσφατη έρευνα της εταιρίας Deloitte & Touche (HotelBenchmark Survey) έδειξε πως το αθλητικό γεγονός Commonwealth Games and Golf Open Championship συνέβαλε στην αύξηση της πληρότητας των βρετανικών ξενοδοχείων κατά 7% τον Ιούλιο του 2002 σε σχέση με τον Ιούνιο του 2002.

Η μέση πληρότητα έφθασε το 75%. Παρατηρήθηκε επίσης αύξηση της μέσης τιμής των δωματίων κατά 0,9%.

Οι αυξήσεις των παραπάνω δεικτών βρήκε τα ξενοδοχεία σε μια περίοδο πτώσης αφίξεως ξένων τουριστών.

Σύμφωνα με την ίδια έρευνα, το ίδιο φαινόμενο παρατηρήθηκε στις πόλεις Σεούλ και Τόκιο κατά την διεξαγωγή των αγώνων του παγκόσμιου πρωταθλήματος ποδοσφαίρου της FIFA. Τους 64 ποδοσφαιρικούς αγώνες

παρακολούθησαν 1.6 εκατομμύρια άτομα εκ των οποίων οι 800.000 υπολογίζεται ότι προσήλθαν από χώρες εκτός Κορέας και Ιαπωνίας.

Κατά τον μήνα Ιούνιο όπου διεξήχθησαν οι αγώνες, στις δυο πόλεις Κορέα και Τόκιο παρατηρήθηκε αύξηση της μέσης τιμής των δωματίων κατά 44,7% και 23,2% αντίστοιχα. Έτσι η μέση τιμή δωματίου για το Τόκιο διαμορφώθηκε στα 213 \$ ΗΠΑ και στην Σεούλ 231 \$ ΗΠΑ, καθώς και ποσοστά πληρότητας 82% και 77% αντίστοιχα.

Με στοιχεία του 1997 η Αττική είχε περί τις 10 χιλιάδες δωμάτια στις κατηγορίες πολυτελείας και πρώτης. Στην ευρύτερη περιοχή της Αττικής υπάρχουν άλλα 3,5 χιλιάδες δωμάτια αυτών των κατηγοριών. Η αναμενόμενη υποδομή καταλυμάτων ιδιαιτέρως στην Αττική (περιοχή αεροδρομίου, Λαγονήσι, κλπ) εκτιμάται στα 2- 2.5 χιλιάδες επιπλέον δωμάτια.

Συγκριτικά με τις άλλες πόλεις η Αττική βρίσκεται μεταξύ της Βαρκελώνης και του Σίδνεϋ. Η Βαρκελώνη το 1992 είχε 52 ξενοδοχειακές μονάδες υψηλών κατηγοριών (5 & 4 αστέρων). Το Σίδνεϋ το 1996 είχε 67 μονάδες με 13 χιλιάδες δωμάτια. Η Αττική το 1997 είχε 60 ξενοδοχειακές μονάδες αντιστοίχων κατηγοριών. Υπογραμμίζουμε ότι οι αυξητικοί δείκτες λειτουργικότητας των ξενοδοχειακών μονάδων (ποσοτική ανάλυση) έχουν ως συνέπεια την αύξηση της απασχόλησης στον κλάδο, την εκ νέου-επένδυσης κεφαλαίων, την αύξηση του κύκλου εργασιών των επιχειρήσεων, την συμβολή τους στην εισροή συναλλάγματος, καθώς και στο ποσοστό ΑΕΠ της χώρας.

ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ

Οι τουριστικές δραστηριότητες χαρακτηρίζονται ως εντάσεως εργασίας, διότι οι παραγωγικές τους διαδικασίες στηρίζονται στις προσφερόμενες υπηρεσίες των ανθρωπίνων πόρων που εμπλέκονται σε αυτές.

Οι εναλλακτικές μορφές τουρισμού, όπως ο αθλητικός μπορούν να αποδειχθούν "σανίδα σωτηρίας" και "καταλύτης" σε περιόδους κρίσης, ένεκα της παρακινούμενης ζήτησης που δημιουργεί το αθλητικό γεγονός.

Όπως προαναφέρθηκε , οι αθλητικές διοργανώσεις έχουν άμεση επίπτωση στην τουριστική απασχόληση. Έτσι στην περίπτωση του κορυφαίου για την χώρα μας αθλητικού γεγονότος που αποτελούν οι Ολυμπιακοί Αγώνες του 2004, σύμφωνα με σχετική έρευνα του ΙΤΕΠ , η μεγίστη τιμή δημιουργίας θέσεων εργασίας επιτυγχάνεται την χρονιά της τέλεσης των Αγώνων με την δημιουργία 81 χιλιάδων θέσεων εργασίας.

Οι Ολυμπιακοί Αγώνες κατά τις ίδιες προβλέψεις επρόκειτο να δημιουργήσουν 445 χιλιάδες θέσεις εργασίας για την περίοδο 1998 – 2011.

Τα στοιχεία που παραθέτει η FIA (Διεθνής Ομοσπονδία Αυτοκινήτου) και που αφορούν στην τέλεση του αγώνα F1 Grand Prix στο Μονακό το έτος 2000, αναφέρουν ότι οι επισκέπτες ένεκα του αθλητικού γεγονότος παραμένουν στην περιοχή για περισσότερο από μια ημέρα. Άλλοι μεταβαίνουν εκεί μια εβδομάδα πριν τον αγώνα. Τον χρόνο τους τον αξιοποιούν στον τουρισμό , την ψυχαγωγία και τις αγορές. Υπολογίζεται ότι για το χρονικό διάστημα της τέλεσης του αγώνα δημιουργούνται 25% επιπλέον θέσεις εργασίας σε παραγωγικούς τομείς, μεταξύ αυτών και στον τουρισμό.

Στους Ολυμπιακούς Αγώνες του Σίδνεϋ το έτος 2000, σύμφωνα με τα στοιχεία της Ολυμπιακής Επιτροπής, παρατηρήθηκε πως άλλαξαν οι δυνατότητες της περιοχής που έγινε μια από τις σημαντικότερες πόλεις τουριστικού

προορισμού της συγκεκριμένης ηπείρου. Η αύξηση των ξενοδοχειακών καταλυμάτων, αλλά και άλλων επενδύσεων που αφορούσαν στις υπηρεσίες συνοδεύτηκε από την δημιουργία 1.500.000 νέων θέσεων εργασίας μειώνοντας αισθητά το ποσοστό ανεργίας.

Ενώ, όπως θα επισημανθεί στην συνέχεια, τα αθλητικά γεγονότα δημιουργούν κυρίως προσωρινές θέσεις εργασίας, σε χώρες όπου οι αθλητικές και οι ψυχαγωγικές δραστηριότητες έχουν μόνιμο και επαναλαμβανόμενο χαρακτήρα (Αυστραλία, Καναδάς...) και υφίστανται δομές καταγραφής μόνιμωσ απασχολουμένων σε αυτές τις οικονομικές – παραγωγικές δραστηριότητες.

Για παράδειγμα στην Αυστραλία το αρμόδιο για θέματα σπορ και ψυχαγωγία Υπουργικό Συμβούλιο, για το έτος 2000 κατέγραψε ότι 275.957 μόνιμες θέσεις εργασίας αφορούν στις εν λόγω δραστηριότητες.

Συμπερασματικά πρέπει να αναφέρουμε πως έστω και προσωρινά, οι αθλητικές διοργανώσεις δημιουργούν παρακινούμενη απασχόληση στον τουρισμό, αλλά και σε άλλους παραγωγικούς κλάδους.. Παράλληλα όμως οφείλουμε να δεχθούμε και την άποψη των Arnold, Bishop, Hayles, Hatch(1986), οι οποίοι με αφορμή το Grand Prix F1 της Αδελαΐδας της Αυστραλίας, το 1986, αποφαινόνται ότι ναι μεν παρατηρήθηκε παρακινούμενη ζήτηση εργατικού δυναμικού ένεκα του αγώνα, πολλές όμως επιχειρήσεις προτίμησαν την υπερωριακή απασχόληση του διαθέσιμου προσωπικού, παρά την πρόσληψη νέου.

Ο ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΣ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΑΘΛΗΤΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Ο ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΩΣ ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΗ ΠΡΟΚΛΗΣΗ

Η ανάπτυξη και το μέλλον του αθλητικού τουρισμού έχει απασχολήσει την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή (EESC 2000), η οποία υποστηρίζει ότι « ο τουρισμός και ο αθλητισμός αποτελούν φυσικά μέσα για την ενδυνάμωση και ανάπτυξη διαφόρων αξιών και άπτονται κοινωνικών, πολιτιστικών και οικονομικών δραστηριοτήτων. Είναι έννοιες στενά συνδεδεμένες μεταξύ τους και μοιράζονται ένα αριθμό βασικών αξιών πνευματικής περιέργειας και αναζήτησης.

Μεταξύ άλλων, ο τουρισμός και ο αθλητισμός, μπορούν να συνεισφέρουν στην ολοκλήρωση των στόχων της Στρατηγικής της Λισσαβόνας, η οποία αποσκοπεί στην περαιτέρω ανταγωνιστικότητα της ευρωπαϊκής οικονομίας έως το 2010». Στο επιχειρησιακό πλάνο ο τουρισμός και ο αθλητισμός λειτουργούν αμφίδρομα. Κατ' αυτόν τον τρόπο ορισμένοι προορισμοί αθλητικών δραστηριοτήτων μετατρέπονται σε τουριστικούς προορισμούς και αντιθέτως, με αποτέλεσμα να αναπτύσσεται ένας ισχυρός συσχετισμός δυνάμεων και ο ένας τομέας να βρίσκει στο πεδίο του άλλου νέες ευκαιρίες για την παροχή υπηρεσιών και ανάπτυξης.

Σε ευρωπαϊκό επίπεδο, ο τουρισμός και ο αθλητισμός, διαρθρώνονται κυρίως, στους παρακάτω άξονες:

➤ Τουρισμός και αθλητισμός ως μελλοντική ευρωπαϊκή πρόκληση.

Στα πλαίσια της μελλοντικής ευρωπαϊκής πρόκλησης, η περίοδος των μεγάλων αθλητικών γεγονότων θα πρέπει να εκληφθεί από την ευρωπαϊκή κοινωνία, όχι απλά ως μια οικονομική ευκαιρία, αλλά πρωτίστως και κυρίως

ως μια ευκαιρία διαλογισμού και ενίσχυσης των κοινωνικών και πολιτιστικών αξιών, στοχεύοντας στην αειφόρο ανάπτυξη.

➤ Τουρισμός και Αθλητισμός: μια δίδυμη στρατηγική για την Ευρώπη.
Οι επιπτώσεις στην απασχόληση από την τουριστική ανάπτυξη είναι σημαντικές. Εκτιμάται ότι στην Ευρώπη υπάρχουν δυο εκατομμύρια επιχειρησιακές δραστηριότητες που απασχολούν οκτώ εκατομμύρια άτομα, χωρίς να συνυπολογισθεί η έμμεση απασχόληση.
Τα αθλητικά γεγονότα δημιουργούν νέες μορφές τουρισμού, οι οποίες συνδυάζουν παραδοσιακές διακοπές με την πρακτική ενός ιδιαίτερου αθλήματος.

➤ Θεσμικό πλαίσιο

Στο παρελθόν, το μόνο θεσμικό πλαίσιο που αφορούσε στην τουριστική κοινότητα, ήταν οι αναφορές του άρθρου 3 (υ) της Ευρωπαϊκής Συνθήκης, το οποίο περιελάμβανε γενικές αναφορές για τον τουρισμό.

Μεταγενέστερα με πρωτοβουλίες της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής, θεσπίστηκε ένα Νομικό πλαίσιο για τον τουρισμό, του οποίου οι διατάξεις συμπεριλαμβάνονται στο Ευρωπαϊκό Σύνταγμα.

Εξετάζοντας κανείς την Ευρωπαϊκή πολιτική σχετικά με τον αθλητισμό, μπορεί να ανατρέξει σε μια σειρά από αναφορές – κλειδιά, όπως η Ευρωπαϊκή Χάρτα Αθλητισμού (1992). Η θεσμική αναγνώριση των τομέων του τουρισμού και του αθλητισμού στο προσχέδιο της Ευρωπαϊκής Συνθήκης, αποτελεί ουσιώδες βήμα για την ολοκλήρωση των στόχων τους, ιδιαίτερα δε σε ό,τι αφορά στην προώθηση και ανάπτυξη της ευρωπαϊκής επιχειρηματικής ανταγωνιστικότητας των δυο τομέων.

➤ Ασφάλεια και Ολυμπιακή εκχειρία.

Όπως προαναφέρθηκε, τα επόμενα χρόνια θα είναι γεμάτα από αθλητικά γεγονότα και εκατομμύρια άτομα θα μετακινηθούν σε όλο το μήκος και πλάτος του πλανήτη. Κατά συνέπεια η ασφάλεια πρέπει να διέπει τόσο τις μετακινήσεις, όσο και την παραμονή των ατόμων στους χώρους διεξαγωγής αθλημάτων, δια μέσου της εφαρμογής κυρίως προληπτικών μέτρων.

Η Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών, στις 6 Σεπτεμβρίου του 2000 υιοθέτησε την παρακάτω διακήρυξη: «... επειγόμεθα ως μέλη των Ηνωμένων Εθνών να εφαρμόσουμε την Ολυμπιακή Εκχειρία, ατομικά και ομαδικά, στο παρόν και το μέλλον και να υποστηρίξουμε τις προσπάθειες της Διεθνούς Ολυμπιακής επιτροπής για την προώθηση της ειρήνης και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων δια μέσου του αθλητικού και Ολυμπιακού Ιδεώδους...».

Είναι ευρέως γνωστό ότι η εποχική φύση του τουρισμού, αποτελεί συχνά εμπόδιο στην ανάπτυξή του. Η τέλεση αθλητικών γεγονότων βοηθά στην περαιτέρω ανάπτυξη του τουρισμού, στην επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου, στην ανάπτυξη της τουριστικής οικονομίας, καθ' όλη τη διάρκεια του έτους, αυξάνοντας τα οφέλη με την παράλληλη δημιουργία σταθερής και μακροχρόνιας απασχόλησης.

➤ Τουρισμός – Αθλητισμός – Εκπαίδευση

Στα πλαίσια της ανάπτυξης του αθλητισμού και του τουρισμού, πρέπει να περιλαμβάνεται η πολιτική της επαγγελματικής κατάρτισης και εκπαίδευσης. Τα ευρωπαϊκά εκπαιδευτικά ιδρύματα οφείλουν να αναπτύξουν διδακτικά

προγράμματα, τα οποία αφενός θα συμβάλλουν στην ανάπτυξη των αναγκαίων δεξιοτήτων για την οργάνωση αθλητικών και τουριστικών δραστηριοτήτων και αφετέρου θα λαμβάνουν υπόψη τους την κοινωνική ανάπτυξη, την αειφορία, την επικοινωνία και το μάρκετινγκ που αφορούν στον τουρισμό.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Οι δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου αποτελούν πηγή δημιουργίας απασχόλησης.

Τα οικονομικά και κοινωνικά χαρακτηριστικά των ατόμων των Δυτικών Κοινωνιών επηρεάζουν τις αποφάσεις τους και τον βαθμό ενασχόλησή τους με τις δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου.

Η χώρα μας στερείται βασικής καταγραφής της απασχόλησης σχετικά με τις ψυχαγωγικές δραστηριότητες.

Υφίστανται ποσοτικοί και ποιοτικοί μέθοδοι πρόβλεψης αναγκών ζήτησης απασχόλησης στις υπηρεσίες ψυχαγωγίας. Οι μέθοδοι χρησιμοποιούνται για μακροπρόθεσμες, μεσοπρόθεσμες, βραχυπρόθεσμες προβλέψεις απασχόλησης στις εν λόγω δραστηριότητες.

Η χώρα μας διαθέτει τα απαραίτητα συγκριτικά πλεονεκτήματα και τις προοπτικές για την περαιτέρω ανάπτυξη του αθλητικού τουρισμού.

Ο αθλητικός τουρισμός μπορεί να αναπτυχθεί συνδυαστικά με άλλες ήπιες μορφές τουρισμού όπως ο αγροτουρισμός, ο συνεδριακός τουρισμός, ο πολιτιστικός τουρισμός, κ.ά.

Για την ανάπτυξη και ένταξη του αθλητικού τουρισμού, στο ευρύτερο φάσμα της τουριστικής πολιτικής, χρειάζεται κατάλληλος σχεδιασμός, προβολή και διαφήμιση, καθώς και παραγωγικές επενδύσεις, τόσο από πλευράς πολιτείας, όσο και από πλευράς ιδιωτών.

Ο αθλητικός τουρισμός συμβάλλει στην ανάπτυξη των τουριστικών καταλυμάτων, στην δημιουργία νέων, καθώς και στην αύξηση της απασχόλησης.

Η εκπαίδευση σε θέματα αθλητικού τουρισμού πρέπει να εδραιωθεί και να προσαρμοσθεί στις εξελίξεις της εποχής, έτσι ώστε να έχουμε εξειδικευμένα άτομα και στελέχη τα οποία θα μπορούν να προσφέρουν αντίστοιχες ποιοτικές υπηρεσίες.

Οι τουριστικές επιχειρήσεις οφείλουν να προσαρμόσουν το προϊόν τους ανάλογα με τις απαιτήσεις της ζήτησης.

Οι τουριστικοί πράκτορες και οι tour operators θα μπορέσουν να δραστηριοποιηθούν στην προσφορά τουριστικών πακέτων αθλητικού τουρισμού, διευρύνοντας έτσι την γκάμα προσφοράς των τουριστικών τους προϊόντων.

Η διεκδίκηση μόνιμης διεξαγωγής από την χώρα μας διεθνών αθλητικών αγώνων, όπως π.χ το τουρνουά του τένις ή οι αγώνες της Φόρμουλα 1, εκτός του ότι θα έφερναν κάθε χρόνο τη χώρα μας στο διεθνές προσκήνιο, θα ενίσχυαν την ανάπτυξη του αθλητικού τουρισμού με όλες του τις θετικές επιπτώσεις.

Η Ολυμπιάδα, οι Ολυμπιακοί και Παρά-ολυμπιακοί Αγώνες του 2004 αποτελούν σπουδαίες ευκαιρίες για την ανάπτυξη του αθλητικού τουρισμού στη χώρα μας, τόσο στη ζώνη του Λεκανοπεδίου, όσο και στην Περιφέρεια.

Η αξιοποίηση του αθλητικού τουρισμού τα επόμενα χρόνια θα ενισχυθεί από την ζήτηση έλευσης στη χώρα μας διαφόρων ξένων αθλητικών αποστολών για λόγους προετοιμασίας και εγκλιματισμού. Όλες αυτές οι μετακινήσεις αθλητών, συνοδών, φιλάθλων μπορούν να αποτελέσουν μια πάρα πολύ σημαντική εν δυνάμει τουριστική αγορά προς όφελος των τουριστικών επιχειρήσεων, των επιχειρήσεων παροχής υπηρεσιών ενισχύοντας παράλληλα την αναπτυξιακή πορεία της ελληνικής οικονομίας. Ο τουρισμός και ο αθλητισμός μπορούν να αναδειχθούν σε εργαστήρια για την ανάπτυξη, τις ανταλλαγές και το μοίρασμα των θετικών αξιών, εμπνευσμένα από τον σεβασμό για τους άλλους και κατευθυνόμενα προς μια αμοιβαία κατανόηση, ανοχή και αποδοχή. Το έργο και ο ρόλος αυτών των δραστηριοτήτων αποκτά ιδιαίτερη σημασία, στα πλαίσια της ευρωπαϊκής κοινωνίας, της οποίας η δυναμική έχει αυξητική τάση και χαρακτηρίζεται από βαθιές κοινωνικό-πολιτιστικές, γεωπολιτικές και τεχνολογικές αλλαγές.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ελληνική

Σε τροχιά αθλητικού τουρισμού - Τουριστικό περιοδικό "ΧΡΗΜΑ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ" - τεύχος 49- Απρίλιος 2000

Περιοδικό ΞΕΝΙΑ, έκδοση του ΞΕΕ, τεύχος Ιουνίου/ Ιουλίου 2002

Γλύνια Ε., Λύτρας Π., Μάρας Δ. ANIMASION : Ψυχαγωγία και άθληση στον τουρισμό. Interbooks, Αθήνα, 2004

Καρλής Γ. (2000). Ελεύθερος Χρόνος, Αναψυχή και Αθλητισμός: έννοιες και Διοίκηση., στο συλλογικό έργο Αθλητισμός- οικονομικά- μανάτζμεντ- μάρκετινγκ. ΑΘΙΝΕΕ, ΑΘΗΝΑ

Λύτρας Π.. Η Κοινωνία της Αναψυχής. Ο συγκερασμός τουρισμού και αθλητισμού μπροστά στο 2000. Interbooks. Αθήνα, 1991

Λύτρας Π. Η Κοινωνία της Αναψυχής. Η αξιοποίηση του ελεύθερου χρόνου στις διακοπές. Interbooks, Αθήνα, 2002

Ντούβας Λ. (2000) Χορηγίες, Τουρισμός και Αθλητισμός, στο συλλογικό έργο Αθλητισμός-Οικονομικά – μανάτζμεντ-μάρκετινγκ, ΑΘΙΝΕΕ, ΑΘΗΝΑ

Παπανίκος Γρ. "Οι Ολυμπιακοί Αγώνες του 2004 και οι επιπτώσεις στον Ελληνικό Τουρισμό. Μελέτη ΙΤΕΠ, Αθήνα 1999.

Διεθνής

Antoine Colombin " Le Mondial 1998 profitera – t-il au tourisme français ? " - Τουριστικό περιοδικό " L' Echo Touristique ", τεύχος 2361, 28/02/1997

Beckerman W. (1978) Measures of Leisure Equality and Welfare. Organisation for Economic co-operation and development. Paris.

Bienefeld M.A (1972). Working hours in Britain Industry. London.

- British Tourism Authority. A sporting Chance for Britain.2002
- Bucher C.A & Bucher R.D. Recreation for today's Society. New Jersey.Prentice Hall.1974.
- Corley J. (1982). Employment in the Leisure Industries in Britain. 1960-80. Leisure studies,vol. 11, January 1982.
- Cordes, K.A & Ibrahim H.M (1999). Application in Recreation and Leisure For Today and the Future, Mc Graww-Hill: Boston
- David N.G. A model for estimating the demand for leisure services manpower. University of Waterloo. Canada, 1984
- European Economic & Social Committee: Tourism & Sport, the future challenge for Europe, Brussels,2004.
- Gershny S. (1978) After Industries Society.The emerging self-service Economy. London.
- FIA. Grand Prix F1 Monaco 2000.
- W.T.O . Tourism Highlights 2000.
- WTTC. The 2003 Travel & Tourism Economic Research. Burns, Muler, Lynch, Jensen. The Adelaide Grand Prix. The Impact of a special event. 1986
- Burns, Bishop,Hatch,Mules.The Adelaide Grand Prix: The Impact of a special event.1986
- B. Faulker. Evaluating the tourism impact of Hallmark events. Bureau of tourism research.1993
- Journal of Sport Tourism- Vol. 6, No 1, 2000
Deloitte & Touch. HotelBenchmark Survey. Αύγουστος2002.
- E. Barget – J.J Gouguet " Impact Economique du spectacle sportif: revue critique de la litterature – Centre du Droit et d' Economie du Sport.
- France.Sports Tourism International Council.2000
- Martin W.H and Mason S. (1978). European Leisure markets. Financial Times Business Publishing. London.
- Martin W.H and Masson S. (1982 a) Leisure and Work. The choices for 1999 and 2001. Leisure consultants. Sudbury.

Martin W.H and Masson S. (1982 b) Economic issues in Leisure research. Some lessons from Leisure Forecasting paper presented to Sports Council. University of Kent. September 1982

Martin W.H and Masson S. (1984a). The development of a Leisure Ethic. Some practical issues for the future. University of Sussex, July 1984.

Martin W.H and Masson S. (1984 b). A new view of Leisure. Re-thinking our priorities.

Raynouard Yves (1989). Les loisirs de proximité: nouvelles tendances. EspacES, Φεβρ. – Μάρτιος, No 96. Παρίσι 1989.

Sports Tourism International Council“ Developing the sports tourism profession . 2000

Sport and Recreation Ministers’ Council. Employment in Sport and Recreation, Australia. October 2000.

Yannakis A. M. Selby. Forecasting in sport. A time series analysis with English premier league soccer.2002